

I de Sum bagefter forvantes af ham, saa er der jo ogsaa Spørgsmaal om et Tilfælde, hvor man ikke kan lade være at indlade sig med den vedkommende Embedsmand. Staten staar saaledes i det Hele i et ganske andet Forhold til Befolkningen, end de Private gjøre indbyrdes, og derfor tror jeg, at man ved det her særlig fremdragne Spørgsmaals Besvarelse ikke kan og maa taabe det almindelige Princip af Sigte, om Staten bør paatage sig et saa omfattende Ansvar, som der saaledes vil blive Tale om. Dette er et overordentlig omdebatteret Spørgsmaal, og et Spørgsmaal, som netop i disse Tider vækker stor Opmærksomhed paa andre Steder, og som der har været hoist forskjellige Meninger om. Jeg skal nu ikke negte, at jeg for min Part er tilbøjelig til at antage, at Staten skal og bør overtage et saadant Ansvar, selv om det strækker sig meget vidt. Jeg har blot villet gjøre opmærksom paa, at det Spørgsmaal, der her berøres, har meget store Dimensioner. Dette maa man ikke overse; man maa gjøre sig klart, hvad det er, man gjør, naar man opstiller et saadant Princip, og maa man gjøre sig det klart, at man, naar man optager det som Princip, med Nødvendighedens Magt, vil drives frem til videre og videre gaaende Konsekventer.

Madvig: Det er vanskeligt for en Iffejurist at tage Ordet i det her omhandlede Spørgsmaal, og jeg skal derfor navnlig heller ikke paa nogen Maade udtale mig om, hvad der er Lov og Ret nu. Men jeg vil fremhæve, at jeg dog tror, at det, naar man nøiere overveier disse Forhold, vil vise sig, at der er Grændser og Grader, at drage, saa at ikke Alt hænger saaledes uadskilleligt sammen, at Staten ikke kan paatage sig et Ansvar indenfor visse Grændser, udenat dette maa føre til den fuldstændige Konsekvens, at Staten skal paatage sig Ansvaret for alle Handlinger, foretagne af Embedsmænd i Embedsmedfør. Der foreligger netop i dette Dieblis Spørgsmaal om et særegent Omraade, hvor der ikke er Tale om nogen Beslutning af Embedsmanden ifølge dennes eget Skøn eller Dom, men hvor der er opstillet en bestemt Regel om, at Staten og Statens Embedsmand i visse Til-

fælde, nemlig naar visse Personer ere umyndige o. s. v., skulle indtræde som Værger og som de, der tage private Midler i Besiddelse og under Forvaltning. Jeg tror nu, at man, hvor Embedsmanden saaledes skal være private Midlers nødvendige Forvalter og den, der skal have dem i Værge, meget godt kan komme til at opstille en Erstatningspligt, uden at denne paa nogen Maade kommer til at omfatte andre Embedshandlinger, ved hvis Foretagelse en Embedsmand kommer til at tilføie Andre Skade. Jeg vil og kan ikke overfor den ærede Kollega, som nylig havde Ordet, (Nellemann), nu gaa ind paa en nærmere Diskussion om Sagen, men jeg har kun villet sige et Par Ord for ikke at lade det henstaa, som om man ganske maatte opgive den Tanke ved Lov, at kunne faae bestemt et Ansvar for Staten særlig i de Tilfælde, hvor den eller dens Embedsmænd ere lovbestemte Forvaltere af private Midler. Det er min Mening, at man godt kan tænke paa at indføre et lovbestemt Ansvar for disse Tilfælde uden at gaa til saa yderlige Konsekventer som dem, min ærede Kollega antydede.

Nellemann: Jeg skal tillade mig at bringe i Erindring, at mit Udgangspunkt før var dette, at man ikke kan bygge nogen Forskjel paa den Omstændighed, om en Mand frivilligt indlader sig med Statens Embedsmænd eller ikke, fordi det overhovedet ligger i Statsmagtens Natur og Væsen, at den ikke spørger Individet, om han vil eller ikke vil det, som i det enkelte Tilfælde gjøres ved ham eller hans Ting. Jeg gif altsaa ud fra, at der ikke er en saadan principiel Forskjel. Jeg benegtede ikke, at den kan gjøres ved positiv Lov; hvad jeg bemærkede, var kun, at den ikke er tilstede. Der er, som sagt, mangfoldige andre Forhold end det heromhandlede, hvor det Samme med Føie kan siges, nemlig at Individet ikke spørges, men at Staten uden videre tager Noget fra ham, eller at Staten uden videre foretager den Handling, hvorved han lider Skade, paa en saadan Maade, at han ikke kan undgaa det, fordi han ikke har noget Middel til at bestræmme sig imod Handlingens Foretagelse. Det er en Selvfølge,